נז: במה אשה פרק ששי שבת

הכא בקטלא עסקינן. תימה דמשמע דקטלא טעמא משום מלילה וא"כ אמאי תני (ג) במתניתין בסיפא בהדי חוטי למר בריאה הוה ליה למיתנייה ואומר רש"י דקטלא נמי דבר של גוי הוא ויש לחוש דילמא שליף ומחויא ומיירי מתני' ברפוי דליכא מלילה אין לאוקמו אלא משום תכשיט אבל ברייתא דהכא מיירי במיהדק דליכא למיחש דילמא שלפא שאינה מסירה לפי שלא תראה בעלת בשר וא"ת ואמאי דוחקיה לאוקמא ברייתא משום מלילה לוקמא ברפוי ומשום משלפא כמתני' וי"ל דברייתא משמע ליה דטעמא משום מלילה דומיא דרישא דקתני הנכנס יוצאות בחוטין שנאחזיהם אלא איצטריך דליכא למיחש דילמא שלפא ומחוייא דפשיטא הוא דמאי נמי שייך בחוטין אלא איצטריך לאשמעינן דאין בו מלילה ואינה מסירתן בשעת טבילה וה"נ סיפא טעמא משום מלילה: **תניא** נמי הכי בו'. מדתני (ג) וסרביטין הקבועים בה ודרך לקבוע אפזיזו בסבכה אבל מומרמא דקטיפתא אין קובעין:

אי בבלא דעבדא תנן. תימה לי בבלא דעבדא תנן אמאי קתני טפי גבי אשה וי"ל דבעי למיתני בסיפא דמתני' יוצאה בכבול ובפאה בגברא לאגר ופאה נכרית לא שייכא אלא באשה וא"ת אמאי לא תני נמי בגרישא פאה נכרית בהדי כבול דאין יוצאין בה לרה"ר ויש לומר דמילתא דפשיטא היא דאסור לצאת בה לרה"ר דודאי משלמה משום דמחכו עלה וא"ת אי בבלא דעבדא תנן אמאי שרי באגר טפי משאר דברים אבל אי כיפה של צמר תנן ניחא דשרי באגר אלא תתגנה על בעלה כדמפרש עולא לקמן (דף סד:) וי"ל דבבלא דעבדא שרי כדי לעשות בו קורת רוח לרבו שאם היה כל היום בלא כבול אפילו באגר בדבר מועט שיעשה העבד כנגד רבו סבור רבו שדעתו למרוד בו ואמי לידי קטטה ולקמן (ג) דפירש"י דבסיפא מודו ר"ע דבבול כיפה של צמר היא קשה לר"י דהא משמע הכא למ"ד בבלא דעבדא תנן שרי כיפה של צמר אף לרה"ר: **אין** בה משום בלאים. פרש"י משום שאינה טווי וריב"א אומר דמשום הכי אין להמיר דהמנן (ו) הלבדים אסורין מפני שהן שוגין אלא משום דאיסטמא דבר קשה הוא ובדבר קשה לא אסרו רבנן משום בלאים כדאמר בפרק קמא דבילה (דף עו. ופס) א"ר הונא בריה דרב יהושע האי נמטא גמדא דגרם שריא אע"ג דשאר לבדים אסורין האי שריא לפי שהיא קשה וכן משמע ביומא פרק בא לו (דף פט.) רב אשי אמר בגדי כהונה קשין הן ולכך שרי להציע תחתיהם כי הא דאמר רב הונא בריה דרב יהושע האי נמטא גמדא דגרם שריא וקשה לר"ת דאמרינן בפ"ק דערכין (דף ג:) הכל חייבים בציצית בהיט ליט וישראלים ופריך פשיטא ומשני בהיט איצטריך ליה סד"א הואיל ואיתתי בלאים לגבייהו כו' לא ליחייבי והשתא היכי איתתי להו והא בגדי כהונה קשין הן וכה"ג לישראל נמי שרי ואומר ר"ת דדבר שהוא שוע טווי וטוי [ובדבר מלבוש והעלאה] דאסור מן התורה אין חילוק בין רך לקשה דבכל ענין אסור מן התורה אבל בבלאים דרבנן כגון לבדים שאינם אלא בקשין אפילו לגבוה כיון דאין בהו בלאים אלא מדרבנן ובגדי כהונה נמי כיון דשרי מדאורייתא (ו) להציע תחתיהן דהמנן לא יעלה עליו אבל אתה מותר להציעו תחתיך אבל אמרו חכמים אסור לעשות כן כו' שרי אפילו מדרבנן כיון דקשין הן דבקשין לא גזרו רבנן כלל ובדבר רך נמי היכא דלא שביח כריכה מותר להציעו תחתיך כגון מרבעת הממור וכרים וכסתות ומילי אחריני דמשיב נמס' בלאים ועל אותן קוטש פורפונטש השיב ר' יצחק שאם יש בתוכן בלאי בגדים של צמר ושל פשתן ונתחב בהן המתן שתי תפירות דאסורין בהעלאה אפילו חוט התפירה של קנטוס או של משי אלא התירו כרים וכסתות אלא בהעלאה אבל בהעלאה לא אבל אם אין בתוכן רק גיזי צמר יכול להיות דמותר אף בהעלאה שאין חוט התפירה מחברן לנגד כלל אלא שמחבר ומקרב שני הבגדים של פשתן שהן כפוי הקוטש משני לדדין ומתוך כך מתהדק הצמר שבינתיים ואין זה מיבור בחיבור אריג או תפירה או קשירת חבלים דבמה בהמה: **ואינה** מטמאה בנגעים. קשה לר"י מאי אירע בנגעים אפי' בתמ ושרץ לא מטמא דבעינן טווי ואריג דאמר לקמן (דף פד.) ואומר ר"י דמטמא בתמ ושרצים מק"ו דאפילו קטנים שטהורין בזב וטמאים בתמ ושרץ איסטמא שטמא בזב דשייך בה מדרס כמו בכפה דאמר (כלים פרק כ"ח משנה ה) כפה שנתנו לפ"ת טהור מן המדרס אינו דין שיטמא בתמ ושרץ ובערוך פי' איסטמא חתיכה של בגד מחוכב וקבועין בה אבנים טובות ומרגליות ולפ"ז ניחא דטמטמא בתמ ושרצים כשאר תכשיט אבל בנגעים לא שאין הבגד עיקר כ"ל הזהב ואבנים טובות ומהאי טעמא נמי אין בה משום בלאים:

הכא בקטלא עסקינן. דאשה חונקת את עצמה דניחא לה שתראה כבעלת בשר: ר' יהודה אומר של צמר ושל שער אין חוצצין מפני שהמים באין בהן: אמר רב יוסף אמר רב יהודה אמר שמואל הלכה כרבי יהודה בחוטי שער [6]א"ל אביי הלכה מכלל דפליגי וכי תימא אי לאו דשמעינן מתנא קמא דאיירי בחוטי שער איהו נמי לא הוה מיירי ודילמא כשם קאמר להו כי היכי דמודיתו לי בחוטי שער אודו לי נמי בחוטי צמר [7]איתמר אמר רב נחמן אמר שמואל [8]מודים חכמים לרבי יהודה בחוטי שער תניא נמי הכי חוטי צמר חוצצין חוטי שער אין חוצצין ר' יהודה אומר של צמר ושל שער אין חוצצין אמר רב נחמן בר יצחק מתניתין נמי דיקא [9]דקתני יוצאה אשה בחוטי שער בין משלה בין משל חברתה מני אילימא רבי יהודה אפילו חוטי צמר נמי אלא לאו רבנן היא וש"מ בחוטי שער לא פליגי ש"מ: לא בטוטפת: מאי טוטפת א"ר יוסף חומרתא דקטיפתא א"ל אביי [2]תהוי כקמיע מומחה ותשתרי אלא אמר רב יהודה משמיה דאביי [3]אפוזיינו תניא נמי הכי [4]יוצאה אשה בסבכה המוזהבת ובטוטפת וכסרביטין הקבועין בה איזו טוטפת ואיזו סרביטין א"ר אבהו טוטפת המוקפת לה מאזן לאזן סרביטין המגיעין לה עד לחייה אמר רב הונא עניות עושין אותן של מיני צבעונין עשירות עושין אותן של כסף ושל זהב: ולא בבבול: אמר רבי יאי כבול זה איני יודע מהו אי כבלא דעבדא תנן אבל כיפה של צמר שפיר דמי או דילמא כיפה של צמר תנן וכ"ש כבלא דעבדא [5]אמר רבי אבהו מסתברא כמ"ד [6]כיפה של צמר תנן ותניא נמי הכי יוצאה אשה בכבול ובאיסטמא לחצר ר"ש בן אלעזר אומר [7]אף בכבול לרה"ר כלל [8]אמר רשב"א כל שהוא למטה מן השבכה יוצאין בו כל שהוא למעלה מן השבכה אין יוצאין בו מאי איסטמא א"ר אבהו ביזיוני מאי ביזיוני אמר אביי אמר רב כליא פרוחי ת"ר [9]ג' דברים נאמרו באיסטמא [10]אין בה משום כלאים [11]ואינה מטמאה בנגעים ואין יוצאין בה לרה"ר משום ר"ש אמרו אף אין

בקטלא עסקינן. נגד חשוב לתלות בלותרה כנגד לבה שלא יפול מה שהיא אוכלת על בגדיה ויש לו מקום שלבים כעין שעושים למכנסים ותוחב בו רלועה רחבה ומוללתו סביב הרלועה שהנגד רחב הרבה וקושרת הרלועה סביב לותרה וחונקת עצמה בחוזק כדי שתהא בשרה בולטת ותראה בעלת בשר ומתוך שהרלועה חלקה ורחבה אינה מזיקתה: **מכלל דפליגי.** בתמיה והא ת"ק לא חייבי בשערה. שמע מינה בשער מודה דלא מיהדק על גבי שער: **דילמא.** האי דאדכר שער: **כשם קאמר להו.** כשם שאתם מודים לי בחוטי שער אודו לי בחוטי צמר (ה): **מומרמא דקטיפתא.** קשר שעושין לרפואות קיטוף עין רע שלא תשלוט: **וכיהו כקמיע מומחה.** דקתני מתני' (ו) ולא בקמיע בזמן שאינו מן המומחה הא מומחה שפיר דמי: **אפוזייני.** פרונטי"ל של זהב: **שבכה.** קופיי"ה דאי שלפא ליה מיגלית רשתה: **המקפם.** את הפדחת מאזן לאזן: **המגיעים עד לחייה.** על רשתה כוכתא ותולה לה על לחייה מכאן ומכאן: **אי ככלא דעבדא תנן.** חומש שעושין לעבד בכסותו לסימן הוכחה שהוא עבד ובהכוא קתני מתני' דשפחה לא תלא בו: **אבל כיפה של צמר.** כבוצע שתחת השבכה דמקרי נמי כבול ומתקשטת בו: **שפיר דמי.** דכיון דמיגלית שערה לא שלפא ומחוייא: **או דילמא כיפה תנן.** דלא תלא דמיישינן דילמא שלפא ומחוייא מתחת השבכה ואינה מגלה וכל שכן בבלא דעבדא: **בבבול ובאסטמא.** לקמיה מפרש מאי אסטמא ומדקתני כל שהוא למטה מן השבכה ש"מ כיפה תנן: **כליא פרוחי.** מלגפת קטנה לאחר קישוריה שקולעת לאשה וכסתה (ו) יש שערות קטנות שיוצאין מן לקישוריה והן נקלאין פרוחי על שמפריחין ויוצאין לחוץ וחוגדתן לתחת קישוריה ע"י מלגפת קלרה: **כליא.** מונעת אומן שערות מלגלות: **אין בה משום כלאים.** שעשויה כמין לבד שקורין פולטר"ל ואינה טוויה: **ואינה מטמאה בנגעים.** מהאי טעמא גופיה דגבי נגעים כתיב נמי בגד (ז) וליף מבלאים שוע וטווי: אין

הכא בקטלא עסקינן. תימה דמשמע דקטלא טעמא משום מלילה וא"כ אמאי תני (ג) במתניתין בסיפא בהדי חוטי למר בריאה הוה ליה למיתנייה ואומר רש"י דקטלא נמי דבר של גוי הוא ויש לחוש דילמא שליף ומחוייא ומיירי מתני' ברפוי דליכא מלילה אין לאוקמו אלא משום תכשיט אבל ברייתא דהכא מיירי במיהדק דליכא למיחש דילמא שלפא שאינה מסירה לפי שלא תראה בעלת בשר וא"ת ואמאי דוחקיה לאוקמא ברייתא משום מלילה לוקמא ברפוי ומשום משלפא כמתני' וי"ל דברייתא משמע ליה דטעמא משום מלילה דומיא דרישא דקתני הנכנס יוצאות בחוטין שנאחזיהם אלא איצטריך דליכא למיחש דילמא שלפא ומחוייא דפשיטא הוא דמאי נמי שייך בחוטין אלא איצטריך לאשמעינן דאין בו מלילה ואינה מסירתן בשעת טבילה וה"נ סיפא טעמא משום מלילה: **תניא** נמי הכי בו'. מדתני (ג) וסרביטין הקבועים בה ודרך לקבוע אפזיזו בסבכה אבל מומרמא דקטיפתא אין קובעין: **אי** בבלא דעבדא תנן. תימה לי בבלא דעבדא תנן אמאי קתני טפי גבי אשה וי"ל דבעי למיתני בסיפא דמתני' יוצאה בכבול ובפאה בגברא לאגר ופאה נכרית לא שייכא אלא באשה וא"ת אמאי לא תני נמי בגרישא פאה נכרית בהדי כבול דאין יוצאין בה לרה"ר ויש לומר דמילתא דפשיטא היא דאסור לצאת בה לרה"ר ודודאי משלמה משום דמחכו עלה וא"ת אי בבלא דעבדא תנן אמאי שרי באגר טפי משאר דברים אבל אי כיפה של צמר תנן ניחא דשרי באגר אלא תתגנה על בעלה כדמפרש עולא לקמן (דף סד:) וי"ל דבבלא דעבדא שרי כדי לעשות בו קורת רוח לרבו שאם היה כל היום בלא כבול אפילו באגר בדבר מועט שיעשה העבד כנגד רבו סבור רבו שדעתו למרוד בו ואמי לידי קטטה ולקמן (ג) דפירש"י דבסיפא מודו ר"ע דבבול כיפה של צמר היא קשה לר"י דהא משמע הכא למ"ד בבלא דעבדא תנן שרי כיפה של צמר אף לרה"ר: **אין** בה משום בלאים. פרש"י משום שאינה טווי וריב"א אומר דמשום הכי אין להמיר דהמנן (ו) הלבדים אסורין מפני שהן שוגין אלא משום דאיסטמא דבר קשה הוא ובדבר קשה לא אסרו רבנן משום בלאים כדאמר בפרק קמא דבילה (דף עו. ופס) א"ר הונא בריה דרב יהושע האי נמטא גמדא דגרם שריא אע"ג דשאר לבדים אסורין האי שריא לפי שהיא קשה וכן משמע ביומא פרק בא לו (דף פט.) רב אשי אמר בגדי כהונה קשין הן ולכך שרי להציע תחתיהם כי הא דאמר רב הונא בריה דרב יהושע האי נמטא גמדא דגרם שריא וקשה לר"ת דאמרינן בפ"ק דערכין (דף ג:) הכל חייבים בציצית בהיט ליט וישראלים ופריך פשיטא ומשני בהיט איצטריך ליה סד"א הואיל ואיתתי בלאים לגבייהו כו' לא ליחייבי והשתא היכי איתתי להו והא בגדי כהונה קשין הן וכה"ג לישראל נמי שרי ואומר ר"ת דדבר שהוא שוע טווי וטוי [ובדבר מלבוש והעלאה] דאסור מן התורה אין חילוק בין רך לקשה דבכל ענין אסור מן התורה אבל בבלאים דרבנן כגון לבדים שאינם אלא בקשין אפילו לגבוה כיון דאין בהו בלאים אלא מדרבנן ובגדי כהונה נמי כיון דשרי מדאורייתא (ו) להציע תחתיך דהמנן לא יעלה עליו אבל אתה מותר להציעו תחתיך אבל אמרו חכמים אסור לעשות כן כו' שרי אפילו מדרבנן כיון דקשין הן דבקשין לא גזרו רבנן כלל ובדבר רך נמי היכא דלא שביח כריכה מותר להציעו תחתיך כגון מרבעת הממור וכרים וכסתות ומילי אחריני דמשיב נמס' בלאים ועל אותן קוטש פורפונטש השיב ר' יצחק שאם יש בתוכן בלאי בגדים של צמר ושל פשתן ונתחב בהן המתן שתי תפירות דאסורין בהעלאה אפילו חוט התפירה של קנטוס או של משי אלא התירו כרים וכסתות אלא בהעלאה אבל בהעלאה לא אבל אם אין בתוכן רק גיזי צמר יכול להיות דמותר אף בהעלאה שאין חוט התפירה מחברן לנגד כלל אלא שמחבר ומקרב שני הבגדים של פשתן שהן כפוי הקוטש משני לדדין ומתוך כך מתהדק הצמר שבינתיים ואין זה מיבור בחיבור אריג או תפירה או קשירת חבלים דבמה בהמה: **ואינה** מטמאה בנגעים. קשה לר"י מאי אירע בנגעים אפי' בתמ ושרץ לא מטמא דבעינן טווי ואריג דאמר לקמן (דף פד.) ואומר ר"י דמטמא בתמ ושרצים מק"ו דאפילו קטנים שטהורין בזב וטמאים בתמ ושרץ איסטמא שטמא בזב דשייך בה מדרס כמו בכפה דאמר (כלים פרק כ"ח משנה ה) כפה שנתנו לפ"ת טהור מן המדרס אינו דין שיטמא בתמ ושרץ ובערוך פי' איסטמא חתיכה של בגד מחוכב וקבועין בה אבנים טובות ומרגליות ולפ"ז ניחא דטמטמא בתמ ושרצים כשאר תכשיט אבל בנגעים לא שאין הבגד עיקר כ"ל הזהב ואבנים טובות ומהאי טעמא נמי אין בה משום כלאים:

והאמר

מסורת הש"ס

(ה) [לקמן קו: וס"ו], (ו) ס"ל מלא מודי' אמתר אמר רב יוסף אמר ר"י אמר שמואל, (ז) [לקמן פד:], (ח) פי' לקן [ובערוך ערך אב פי' אב איתא], (ט) ס"ל איתמר רב אמר ביסר של אמר מנן ומתיאל אמר כבלא דעבדא מנן אבל כיפה של אמר שפיר דמי, (י) נכבול אף לרה"ר כל"ל, (יא) [תוספ' פ"ט], (יב) [לקמן ס.], (יג) כס"ל: וכקומה, (יד) [וקלא יגן], (טו) [דף סד:], (טז) [פ"ט מ"ט דכלאים], (יז) לגליע כלאים תחתיהן כל"ל

לעזי רש"י

פרונט"ל. נזר קישוט הבנוה על המצח.
קרט"א. שבים עשוי רשת.
פולטר"א [פולטר"א].
(מצע) לבד (עשוי מחוטרים, שהם רק כבדים ביחד, ולא ארוגים).

רבינו חננאל

בקרטלא ומשום דאשה חונקת עצמה כדי שתראה בעלה כשר. פירש רב יוסף טוטפת חומרתא דקטיפתא. יש מי שאומרים כי הוא ממיני מרגליות שתולות הנשים בצואריהן משום עין רעה. ונראה הבריו. ואיתיקא מאי טוטפת אבריני. כלומר אב שיש בו מיני הרבה. כי מיני תרגום [מיני] דבתיב (דניאל ג) זני זמרא. פירוש כל מיני זמר והיא נקראת טוטפת ממני שנותנת למעלה מן המצח במקום הטוטפת. כדתניא יוצאה אשה בסבכה המוזהבת ובטוטפת ובסרביטין. ואוקמה ר' אבהו טוטפת המוקפת מאזן לאזן. סרביטין המגיעין לה עד לחייה. ולא בבבול. אוקמה ר' אבהו כיפה של צמר. דתניא יוצאה אשה בכבול ובאיצטמא לחצר. ר' שמעון בן אלעזר אומר בכבול אף לרה"ר כו'. דיקינן דכבול דומיא דאיצטמא מה איצטמא כיפה אף כבול כיפה. וכדגרסינן (חולין קלח:) כיפה של צמר היה מונח בראש כ"ג ועליו הציץ שנאמר ושמת אותו על פתיל תכלת. והן חוטין גדולין מעשה עבות רחבין כשתים ושלש אצבעות כגון אבנט. ולית הילכתא כשמואל דאמר בבלא דעבדא. דאין עושין בדבר של תורה להקל מספקא. אלא הכבול שאסרה משמעתנו היא כיפה של צמר. וכ"ש בבלא דעבדא שאסור. איצטמא היא ביזיוי. כלומר חוטין הרבה ממיני צבעונין וחולין אותן במני הכלה שלא יצערוה הזבובין. שמחביישת להסיר הזבובין מעליה. וחולין זה בפניה. ויקראם כליא (דייבי) [דברים] והיא כגון אותה ששיגינו (מדות פ' ד' מ"ז) אמה כולה עורב. לפי שבמקדש (הראשון) שהיתה קדושתו בכל הקהל והיתה השכינה שרויה בו לא היו עופות פורחות עליו. אבל במקדש שני פחדו שמא אין קדושתו בקדושת ראשון. ושמא יפרחו העופות על המקדש וישליכו שם דבר טומאה. ועשו צורה להבריח העופות מגבי ההיכל וקראי אותה כולה עורב. כלומר זו מונעת העורבים מלפרות בגג ההיכל. וזו צורה כדרך שעושין עכשיו שומרי הזרעים. ת"ר שלשה **דברים נאמרו באיצטמא.** אין יוצאין בה לרה"ר לפי שאינה כלי וכמשאי חשוב.

עין משפט נר מצוה

ה א מי' פ"ב מג' מקוואות הלכה ה סמג עשין רמח טור ושו"ע יו"ד סי' קלח סעיף ד:
ו ב (מרי' פ"ט מהל' שבת הל"יד) טוש"ע א"ח סי' שכ סעיף ט:
ז ג מי' פ"ט מהל' שבת הלכה יו"ד סמג לאין סה טור ושו"ע א"ח סי' שג סעיף כ:
ח ד מי' שם הלכה ז טוש"ע שם סעיף ג:
ט ה מי' פ"י מהל' כלאים הלכה כ סמג לאין רפג טור ושו"ע י"ד סי' שא סעיף יד:
י ו מי' פ"ג מהל' טומאת צרעת הלכה ח:

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה כשם קאמר וכו' אמר כס"ד ומה"ר מה"ד אלא מודים איתמר כו' ה"ג בספר הישן הס"ד וי"ב שטא מ"ש: (ב) תוס' ד"ה הכא וכו' אמאי מני לקטלא נמתמיין: (ג) ר"ה מנין וכו' מדתני בטוטפת וכסרביטין:

גליון הש"ם

גמ' דאשה חונקת את עצמה. ומזה הטעם נקרא קטלא. הרע"ב פי"ח מ"ח דכלים: שם כלל אבי רבי שמעון בן אלעזר כל שהוא לפסח אם השבבה. לקמן דף סה ע"א:

מוסף רש"י

יוצאה אשה בחוטי שער. שקולעת בהן שערה (לקמן סד:), בין משלה. מלשון (שם). למטה מן השבכה. כגון כיפה של צמר, יוצאין בו. דלא מיישינן דילמא שלפא ומחוייא, דמיגלי שערה ומגנגת בה שהשבכה נמי הוא לשער (לקמן סה:).

רב נסים גאון

פרק ששי במה אשה
תנו רבנן שלשה דברים נאמרו באיסטמא וכו'. לדברי תנא קמא אין בה משום עונרת חתנים, ולדברי ר' שמעון בן אלעזר אין בה משום עונרת כלות, הוא מחמת הטעם שאמרו בבמס' סוטה בפרק האחרון בפולמוס של אספסיונוס נזדו על עונרות חתנים, בפולמוס של טיטוס נזדו על עונרות כלות. ובפ' א' מן גיטין אמרו אמר ליה ריש גלותא לרב הונא כלילא מגלן דאסיר. אמר ליה מרבנן דתנן בפולמוס של אספסיונוס קיסר נזדו על עונרות חתנים ועל האירוס. אדהכי קם רב הונא לאיפנויי. אמר ליה רב חפדא קרא כתיב כה אמר ה' הסר המצנפת, וכי מה מצנפת אצל העטרה, לומר לך בזמן שהמצנפת בראש כהן גדול תהא עטרה בראש חתנים, נסתלקה מצנפת מראש כהן גדול הסתלק העטרה מראש כל אדם. אדהכי אתא רב הונא אשכחינהו דהוו יתבי וקאמרי להא שמעתא, אמר להו האלהים מדרבנן הוא דאסור.

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com